

LES 1: Een strip in vier talen

Je leert over dialecten* en standaardtaal*.

Een dialect is een taal die in één bepaalde streek wordt gesproken.

Limburgs

Brugs

Gents

standaardtaal

Standaardtaal is een taal die zowel in Vlaanderen als in Nederland wordt gesproken en geschreven.

Meer lezen?
Het geslacht Kinkel, Standaard Uitgeverij
 © 2005 Standaard Uitgeverij Antwerpen, België

Les 3: Leestraining

A-tekst

Mi fong li pong

- 1 De ballon zweeft statig boven China. Ze hangen allemaal aan hun eigen kant over de rand en kijken naar beneden. Jochem zwaait even naar
- 5 Fabienne. Ze zwaait terug. "Hoe weet je eigenlijk dat het China is?", vraagt Bas.
- "Nogal logisch", zegt Tiff. "Ik zie de Chinese Muur. En het ruikt hier ook
- 10 Chinees."
- "Dat kan helemaal niet", zegt Daniël. "We gingen de zee over en als je de zee overgaat, kom je eerst in Engeland en daarna in Amerika."
- 15 "Dan is de wind zeker gedraaid", zegt Tiff.
- "Echt niet", zegt Daniël.
- "Weet je wat," zegt Jochem, "we vragen het wel aan dat mevrouwetje daar.
- 20 Kunnen we even landen?"
- Daar had nog niemand aan gedacht. Hoe moet een ballon eigenlijk landen?
- "Gewoon lek schieten", zegt Bas.
- "Waarmee?", vraagt Jochem.
- 25 Ze hebben namelijk niks bij zich, geen geweren, geen kanon, geen pijl en boog, niks.
- "Ik spring er gewoon uit", zegt Tiff, "en dan neem ik dit touw mee en dan
- 30 trek ik jullie naar beneden."
- "Veel te hoog," zegt Daniël, "dan stort je te pletter."
- "Ja," zegt Jochem, "als een geplette banaan."
- 35 Daar moet Tiff vreselijk om lachen.
- 36 "Wat is er zo leuk?", vraagt Jochem. "Die banaan," hikt Tiff, "die geplette banaan van jou."
- "En bovendien," zegt Daniël, "als jij eruit gesprongen bent, zijn we weer lichter, dus dan stijgen we nog verder op."
- Ondertussen staat Fabienne nog steeds te wachten, maar ze ziet er
- 45 wel een beetje ongeduldig uit.
- "Ik weet het al", zegt Daniël. "Om te landen moet de warme lucht eruit, dus er zal wel ergens een klepje zitten dat je open kunt doen. Ja, hier."
- 50 Het is eigenlijk het touw van de gas-klep, maar dat doet er niet toe. Ze zakken nu tenminste en een paar seconden later maken ze een zachte landing, vlak bij het mevrouwetje.
- 55 "Waar zijn we?", vraagt Jochem. "Wing wong wekkie", zegt het mevrouwetje.
- "Zie je wel," zegt Tiff, "dat is een plaats in China."
- 60 "Dat weet je niet", vindt Daniël. "Misschien zegt ze wel: 'Je mag hier niet landen' of 'Wat zit je haar gek!'"
- "Wing wong wekkie", herhaalt het mevrouwetje.
- 65 "Do you speak English?", vraagt Jochem.
- Het vrouwetje schudt hard haar hoofd. Dan wenkt ze met haar hand.
- "We moeten meekomen", zegt Tiff.
- 70 Ze klimmen uit de mand en volgen het vrouwetje, dwars door China. Ze komen langs hoge bergen en een groot meer.

75 En dan ineens staan ze voor een grote tent. De ene zijkant is wel een beetje ingestort, maar dat geeft niet. "Ling long lakkie", zegt het vrouwtje en ze houdt het tentdoek omhoog. Ze gaan alle vier naar binnen.

80 "Mi fong li pong", zegt het vrouwtje en ze maakt er gebaren bij. Die lijken wel een beetje op thee inschenken, en ze doet het zo leuk dat de jongens in de lach schieten. Daarom doet ze

85 het nog een keer en dan liggen de jongens helemaal in een deuk. "Zullen we weer gaan?", zegt Tiff. "Ik vind het een beetje saai worden." "Mi fong li pong", zegt het vrouwtje

90 en weer liggen de jongens dubbel. "Wat is daar zo leuk aan?", moppert Tiff. "Mi fong li poe." "Li pong", verbetert het vrouwtje. Tiff kijkt steeds bozer. "Ik ga hoor",

95 zegt ze. "We krijgen nog thee", zegt Daniël lachend. Tiff staat op. Vlak voor ze de tent uitgaat, kijkt ze nog even om.

100 "Gaat er nog iemand mee?", vraagt ze aan Jochem. Dat is lastig. Hij wil best mee, maar hij moet ook wel lachen om Fabienne als ze Chinees praat.

105 "Nou, blijf dan maar lekker bij die stomme trut!" En weg is ze. De anderen kijken elkaar even aan. "Mi wang ki pang", zegt Fabienne en

110 dan stikken ze alweer van het lachen. Niemand had gedacht dat ze zo leuk kon zijn.

Meer lezen?
Het landje van Tiff, Chris Bos, Leopold, 2002
 AVI 6

B-tekst

Spreken is zilver, schrijven is goud

- 1 Op de hele wereld bestaan er zo'n vijfduizend talen. Die worden allemaal gesproken. Maar ze worden niet allemaal opgeschreven. Mensen
 - 5 maken dan ook een onderscheid tussen 'spraak' en 'schrift'.
- Spraak is een systeem van klanken. Je gebruikt die klanken om mondeling met elkaar te communiceren. Om te
- 10 spreken dus, of te roepen of te zingen. Spreken doe je tegen iemand die dichtbij is. Zo kun je hem iets vertellen. Spreken is vluchtig. De klanken verdwijnen in de lucht zonder sporen
 - 15 na te laten. Je kunt niet zien wat twee mensen vijf minuten geleden op een bepaalde plek tegen elkaar gezegd hebben.
- 20 Schrift is iets heel anders. Het is een systeem van grafische tekens. Je gebruikt het om op een zichtbare manier met elkaar te communiceren. 'Grafisch' wil zeggen dat het om
 - 25 afbeeldingen gaat. Dat kunnen plaatjes of lijnen of letters zijn. Schrijven doe je als je een boodschap hebt voor iemand die ver weg is. Je stuurt bijvoorbeeld een brief of een
 - 30 e-mail naar iemand in een ver land. Of je hangt een briefje op de voordeur om je vrienden te laten weten dat je al vertrokken bent naar het zwembad. Je laat dus sporen na.
 - 35 Schrijven is blijven.

Meer lezen?
A is een koetje, Rob Berkel en Ferran Bach, Davidfonds/Infodok, 2003
 AVI 7

C-tekst

Een taal voor alle mensen

- 1 Wat zou het mooi zijn, dacht
Lodewijk Zamenhof honderd jaar
geleden, als er één taal zou zijn voor
alle mensen. Hij was in 1859 in Polen
5 geboren uit joodse ouders. In het
kleine stadje woonden behalve Polen
en Poolse joden ook Russen en
Duitsers. Die groepen hadden alle-
maal hun eigen taal en ze hadden
10 altijd ruzie met elkaar. Als kind dacht
Zamenhof toen al dat de ruzies wel
zouden ophouden als ze elkaar zou-
den kunnen verstaan.
Het idee van zo'n internationale taal
15 bleef Zamenhof bezighouden. Na heel
veel puzzelen en proberen ontwierp
hij uiteindelijk een taal die heel
eenvoudig was. Voor de woorden
gebruikte hij woorden die mensen
20 snel zouden begrijpen, omdat ze in

veel talen al voorkwamen. 'Knabo'
is 'jongen' en dat lijkt veel op ons
woord 'knaap'. Net zoals 'longa'
op 'lang' lijkt en dat ook betekent.

- 25 Verder zijn er maar zestien gram-
maticaregels en helemaal geen
uitzonderingen.

Om het woordjes leren gemakkelijk te
houden, had Zamenhof bedacht dat je
30 van 'longa' 'mallonga' kon maken, wat
dan 'kort' betekent. Door 'mal' voor
een woord te zetten, krijg je dus het
teggengestelde. Zo hoef je altijd maar
één woord te leren, waar je dan ook
35 het tegengestelde van kunt maken.

Probeer het maar eens met:

amiko = vriend

ami = houden van

sana = gezond

- 40 Zo kun je ook van 'knabo' het
vrouwelijke 'knabino' maken, 'meisje'
dus. 'Patro' (vader) wordt 'patrino'
(moeder) en 'amiko' wordt 'amikino'
(vriendin).

- 45 In 1887 verscheen het boek waarin
Zamenhof zijn taal uitlegde. Hij wilde
niet zijn eigen naam op het boek
zetten, maar gebruikte de naam
Dr. Esperanto. En dat is uiteindelijk
50 de naam van de taal zelf geworden.
Over de hele wereld zijn sindsdien
altijd volgelingen die de taal leren.
Maar toch is het nooit een echte
wereldtaal geworden. En vrede is er
55 ook nog niet overal.

Meer lezen?

Het communicatieboek, Bas van Lier,

Ploegsma, 1994

AVI 9

LES 4: Groeten uit Zuid-Afrika

Je leert over Nederlands en Afrikaans*.

Word 'n Vriend van ons bibliotheek.

Lidmaatskap* beloop 30 Rand per persoon, 50 Rand per gesin en 20 Rand per student.

Slegs Vriende en lede van ons bibliotheek kan die bibliotheek se uitleenstelsel gebruik.

Om aan te sluit, stuur vir ons 'n tjek en daarbu u naam, posadres en telefoonnommer.

Wat bied ons bibliotheek?

- 'n Maandelikse nuusbrief.
- 'n Groot bibliotheek met sowat 10 000 boeke.
- Gesellige leeshoekies waar u de koerant 'n tydskrif of boek kan lees en tee met een koekie geniet.

Ons deure is op Maandag tot Donderdag vir u oop van 11:00 tot 18:00.

